

* * *

**КОДИФИКАЦИЯ В ПРЕДИЗВЕСТЕНА КРИЗА: ЧЛЕННИТЕ ФОРМИ
ПРИ ИМЕНАТА ОТ МЪЖКИ РОД – ИСТОРИЯ, НАСТОЯЩЕ,
ПЕРСПЕКТИВА**

НАДКА НИКОЛОВА

ШУМЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ“
nikolova55@gmail.com

**CODIFICATION OF A CRISIS FORETOLD: THE DEFINITE FORMS
OF MASCULINE NOUNS – PAST, PRESENT, PROSPECTS**

NADKA NIKOLOVA

KONSTANTIN PRES LAVSKY UNIVERSITY OF SHUMEN
nikolova55@gmail.com

This report deals with the serious problem of codification: the written representation of the articles in singular masculine nouns. In order to clarify the logic of codification, the history of its creation in the grammar works of the Revival period is traced, and an attempt is made to establish the reasons for the choice of two forms – long and short. Its post-Revival development has been observed since the first Bulgarian spelling project in 1892 till present. It reflects on the possible solutions for updating the written fixation of the articles in accordance with the traditions and the principles for codification of the written norms in the Bulgarian literary language.

Keywords: articles of singular masculine nouns, case, long and short article, case rule, syntax rule

Вече няколко десетилетия кодификацията на нормата за употреба на две, а с „меките варианти“ и на четири членни форми при имената от мъжки род в единствено число е подложена на коментар, най-често на критика. Особено в последно време се развихрят страсти, правят се предложения, граматическото правило се оцветява дори с политически цветове¹. Носителите на книжовния български език се поделят на консервативни поддръжници на съществуващото правило и на желаещи статуквото да се промени и да се отрази реалната норма, която съответства на узуса – употреба в писмен текст само на една членна форма, чието фонетично съдържание е [ъ] и която се записва с буква **а** или **я**.

Как се формира писменото правило за употребата на двете членни форми, знае всеки историк на новобългарския книжовен език. Без да се засяга въпросът за третирането на категориите падеж и определеност от строителите на новобългарския книжовен език, в това изложение първо ще

се проследи формирането на членните форми и правилата за употребата им в българските възрожденски граматики², за да се разкрият причините за тяхното установяване, както и по-сетнешната им съдба. Паралелно ще се направи опит за тълкуване на основанията за едно или друго писмено означаване на членните форми. Ще се представят и бегли разсъждения относно решението на проблема в съвременния български правопис.

Макар и в „Българска граматика, сега първо сочинена“ (1835) да установява, че категорията падеж вече не е актуална, поради високата си образованост и респекта към традицията Неофит Рилски не дръзва да противопостави новобългарския език на класическия му вид и на останалите славянски езици. По тази причина, подбирайки най-разпространените варианти в познатите му диалекти, Неофит въвежда в граматиката си три членни форми за съществителните имена от мъжки род (-о, -а и -атъ), като смята, че „всякому ще бъде угодно с това токмо различие, защо един ще се употребява в именителен падеж, а друг във винителен, а третия в родителен“ (с. 62–63). Така първата граматика на новобългарския език³ включва в граматичните описания употребата на повече от една форма за изразяване на определеност при съществителните имена от мъжки род. В първото издание на „Грамматика славеноболгарска“ от Хр. Павлович (1836) членните форми са вече две: -о за именителен и -а за винителен падеж.

Авторите на възрожденски граматики споделят две становища. Към едното се придържат книжовниците, които препоръчват само **една членна форма** – И. Богоров, Й. Груев, Г. Миркович, Др. Манчев, С. Радулов, Л. Каравелов, проф. М. Дринов⁴. Съвсем логично те избират онази, която съдържа старото показателно местоимение *тъ*, дало „генетичния“ материал на членната форма.

В „Първичка българска граматика“ (1844) Иван Богоров препоръчва членната форма *-тъ*, фонетично [ѣт], записана слято с думите. Всъщност, ако не се смята предложението от Неофит Рилски член *-атъ*, И. Богоров е първият автор, предложил членната форма [ѣт], правописно *-тъ*. Интересна по отношение на определителния член е „Основа за българскъ граматикъ“ (1858) от Йоаким Груев. В нея авторът препоръчва за имената от ж.р. две членни форми – за именителен и за косвен падеж – съответно *-а* и *-ѣ*, а при имената в мн.ч. – съответно *-ти* и *-ты*. В противовес на тях той препоръчва една-единствена членна форма за имената от м.р. – *-тъ*, която да се изписва полуслято с името. Пълната форма на прилагателните в м.р. той третира като членувана. Само член *-тъ* е предпочел и Др. Манчев, който под псевдоним Г. Веселинов публикува през 1862 г. „Учебник, който съдържава: граматика, ...“. Разглеждайки члена като отделна част на речта, авторът „уточнява, че в българския език има „само един член, който е за мъжкия род *тъ*“ (Вълчев/Valchev 2008: 293). Само един (*-тъ*) е членът за м.р. ед.ч. и в граматиката на Сава Радулов „Начална граматика за

изучение на българският език. Книжка I^а (1870), предназначена главно за бесарабските ученици. Аналогична е практиката и на проф. Марин Дринов – той също препоръчва само един, при това пълен определителен член. Прави впечатление обаче, че измежду поддръжниците на една-единствена членна форма няма такива, които да препоръчват кратката форма *-a*.

Други възрожденски граматисти лансират идеята за *две членни форми*. Това са Хр. Павлович, Т. Хрулев, Д. Войников, И. Момчилов, Н. Първанов, Т. Шишков. Може да се предположи, че техните граматики оказват влияние върху по-сетнешната кодификация на писмената норма и трансират философията на отношенията падеж ~ определителен член. Всъщност то е доста логично, като се има предвид, че образците, които служат в това отношение за база за сравнение с формиращия се български книжовен език, са чужди, а в някои от тях са кодифицирани членни форми в различните падежи – това са граматиките на гръцкия език, а навярно и на немския. Не случайно се избира и кратката членна форма *-a*, изговаряна най-вероятно [ъ], тъй като тя може да се третира като:

- старо родително окончание, т.е. за косвен падеж;
- гласеж на вокала [ъ] в неударена позиция, стоящ пред консонантния елемент [т];
- членната форма в някои български говори.

За първи път „дългата“ форма *-ът* и „кратката“⁵ за м.р. ед.ч. се появяват в „Българска граматика“ (1859) от Теодор Хрулев. Знаменателното е, че той не ги разпределя по падежи, тъй като двете са препоръчани и за именителен, и за винителен падеж. В предисловието авторът казва за краткия член, че го смята „като по-легко за езика“ (с. 3, по Вълчев/Valchev 2008: 274). Може да се помисли, че Т. Хрулев е отчел пропускането на консонантния елемент от членната форма при изговор от повечето носители на българския език. Верен на етимологичния принцип обаче, той не може да изостави пълната форма *-тъ*, тъй като от двете тя е тази, която съдържа елемент (консонанта [т]) от старото показателно местоимение за м.р. – аналогично на членните форми за ж.р и за ср.р. *-та* и *-то*. Без този елемент всъщност функцията на определителен член се поема единствено от бившото окончание на имената от м.р. в именителен падеж *-ъ*. За родителен и дателен падеж обаче Т. Хрулев препоръчва само кратката писмена форма *-a*.

Разсъжденията относно многообразието от членни форми в българските диалекти на доктора по медицина Георги Миркович в „Кратка методическа граматика“ (1860) са показателни за трудностите, с които се сблъскват възрожденските автори. Самият той е предпочел облика *-тъ*, но като учен, верен на обективната истина, посочва, че са му известни и обличията *-атъ*, когато ударението пада върху него, както и „*a* само вместо *t* ... Освен тези имаме още и член *o* или *om*, когато в македонските страни повече казват...“ (с.11–12, по Вълчев/Valchev 2008: 282).

Прави впечатление, че в „Кратка българска граматика с упражнения“ (1864) авторът ѝ Добри Войников допуска във винителен падеж на имената от м.р. ед.ч. наред с членната форма *-тъ* и кратката форма *-а*. Още по-ясен относно двояките форми на членовете за м.р. ед.ч. е Иван Момчилов в „Грамматика за новобългарския език“ (1868), където на с. 28 пише: „Член в един. ч. за мъж. р. е *-а* (слян с окончанието на името) или *-тъ*“. По-нататък допълва, че „за мъжкия род в един. ч. имами в употребение член две форми: *-а* или *-тъ*“. Обяснението за кодифицирането на пълния член би могло да бъде в търсенето на системност: както членът при имената от женски и среден род съдържа елемент [т], така и в мъжки род в именителен падеж е въведен пълният член; в косвения падеж се препоръчва кратката форма *-а* (навярно звучаща като редуцирано [а] или [ъ] с обратна редукция), която вероятно е била най-разпространена в узуса. Само така може да се разтълкува следният важен пасаж на с. 29 в граматиката на Момчилов: „... в употребението на тези две форми аз предпочетох да държа средния път, що го следват много от нашите учени, т.е. в имен. един. пад. Колкото за съответствие на жен. р. *-та* и сред. *-то* употребих втората форма *-тъ*..., а в сичките косвени падежи⁶ употребих само първата форма *-а*. ... А коя от тези две форми е по-свойствена на езика ни, за да са употреби изобщо в нашата писменост, туй зависи от общото споразумение на нашите учени, като са земне в внимание и гладкостта на произношението, и по-правото кое е, два члена да са пишат или само един“.

Идеята за две членни форми при имената от мъжки род в ед.ч. е подета и от Никола Първанов. Макар и по-рано във в. „Македония“⁷ да критикува двата варианта, препоръчани от И. Момчилов, отдавайки предпочитание към пълната членна форма, Н. Първанов също кодифицира през 1870 г. в „Извод из българската граматика“ две членни форми: кратка *-а* и пълна *-тъ*. Разпределението им също е „падежно“, като в именителен, родителен и дателен се препоръчва пълната форма, а във винителен – кратката. Появилата се през 1872 г. „Начална българска граматика“ на Тодор Шишков също предвижда употреба на две членни форми, разпределени падежно: *-тъ* за именителен (т.е. за главните части на изречението) и *-а* за косвен падеж (т.е. за второстепенните части на изречението).

От прегледа на препоръчаните членни форми за съществителните от м.р. във възрожденските граматики може да се заключи, че съществува колебание дали да се отрази писмено неизговарянето на консонантния елемент [т] от членните форми независимо дали наследникът на големия ер при имената е [ъ], [а] или [о]. Би могло да се предположи също, че предлагайки две членни форми, възрожденските автори на граматики съгласуват традицията с узуса, както и с диалектното многообразие, при това без да се дава предпочитание само на един говор. Това, без да предизвиква особена съпротива, обединява двете основни изисквания за норма при формиране на българския книжовен език особено след като малцина не приемат твърдението на Неофит Рилски в „Българска граматика, сега пер-

во сочинена“ , че „...един язык, що се предава народу писмено, трябва да различествуе от общия, що се употребява между множеството“ (с. 11). Показателно е освен това, че в нито една граматика не се препоръчва само кратката членна форма.

Широко известен факт е, че след Освобождението „чрез държавните институции, учебната литература и някои периодични издания Дриновият правопис се разпространява широко и това обстоятелство повлиява върху кодификацията през 1899 г.“ (Иванова/Ivanova 2017: 403). Въпреки че в него се препоръчва само пълната членна форма, в правописните проекти неизменно се утвърждават две членни форми: *-ътъ* и *-а*. Формулирано като синтактично, това правило всъщност следва старото падежно разграничение: старият именителен падеж засяга имената в служба на главни части на изречението (подлог и предикатив с техните определения и приложения), а всички останали падежи – второстепенните части на изречението. Опит да се избегне това умозрително разпределение на двете форми, се прави в два проекта. Първият е на Филологическата комисия от 1892 г., която предлага т.нар. предложно (или още механично) правило: кратка членна форма да има само при имената, пред които стои предлог. Вторият е от 1921 г. и с „Упътване за общ правопис на българския книжовен език“ въвежда еуфоничното правило: ако след членуваното име започва дума със съгласен звук, се пише кратък член; обратното, ако следващата дума започва с гласен звук, се пише пълен член. Така или иначе, във всички правописни проекти се утвърждават по един или друг начин две членни форми. Би могло само да се предполага, че това е станало не без влиянието на авторитетни възрожденски и следосвобожденски писатели, подкрепили с практиката си двата модела: Шуменския (Д. Войников) и Търновския (И. Момчилов). Нещо повече, не може да се разсъждава по тази тема, без да се има предвид позицията на Иван Вазов. Съвсем справедливо Л. Андрейчин отбелязва, че „Вазов не се придържа сляпо нито към правилата на Дринов, нито към ограничената практика на своя роден сопотски говор, а се стреми да отрази редица по-разпространени езикови особености; напр. той употребява член при прилагателните *-ият*, а не *-ий*, както е у Дринов (*добрият човек*, а не: *добрий човек*); дава място, макар и непоследователно, и на краткия член *-а*, *-я* (*човека*, *коня*)...“ (Андрейчин/Andreychin: 1982: 287).

Когато през октомври 1944 г. е назначена правописната комисия, направила последната правописна реформа, е била лансирана идеята двете членни форми за м.р. ед.ч. да се употребяват свободно, по избор. Това всъщност е било предложение за правописно-граматическа дублетност, която по принцип е в съзвучие с цялата по-сетнешна философия за свободна конкуренция на дублетите в правописните речници на българския език. Така е било и оповестено в бр. 54 от 5.11.1944 на в. „Отечествен фронт“ (по Русинов/Rusinov 1985: 117). Дублетността по принцип е израз

на демократизацията в един книжовен език. Демократизацията – независимо как точно е била тълкувана тогава, е била изцяло в съзвучие с обществените и политическите настроения след деветосептемврийските събития. В онзи исторически момент тя е била и естествено продължение на философията на плурализъм и неавторитарност, създадена и следвана от българските книжовници, формирали новобългарския книжовен език през националния му период (вж. напр. Николова/Nikolova 2011). В българската традиция се приема като естествен акт периодичното подмладяване на книжовноезиковите норми – един прагматичен подход, който отразява динамиката в книжовния език още от времето на д-р Петър Берон. Тази тенденция е валидна и днес например по отношение на количеството дублети в българския правопис. Решението за съдбата на пълната и кратката членна форма е било едновременно с това и в съответствие с произношението им, което все повече е клоняло към изоставяне на консонантния елемент от старото показателно местоимение.

Независимо от това толерантно отношение на 25-членната комисия обаче, намесата на акад. Ал. Теодоров-Балан е била решаваща за запазването на синтактичното правило. Той винаги го е подкрепял и това не е случайно. Връзката на това правило с тезата му за съществуването на категорията падеж (напр. в „Нова българска граматика“ от 1940 г., както и покъсни негови публикации⁸) несъмнено е повлияла върху позицията му за съхраняване на статуквото. Така в излязлото „Упътване за правописа на българския книжовен език. Официално издание“ (София, 1945 г.) кодификацията на членните форми при имената от мъжки род в писмен текст остава във вида, в който до днес двете членни форми се употребяват.⁹

Не е нужно да се изтъкват последствията, които тази кодификация предизвиква.¹⁰ Покрай съвсем ненужния синтактичен разбор, проверката със замяна на името с местоимение, задаването на въпроси или пък пълното ѝ игнориране за сметка на употреба на кратката форма във всички случаи тя създава затруднения и при преподаването на българския език като чужд. Трудно е да се обясни на обучаваните защо и кога трябва да се употреби пълната, кога кратката членна форма в книжовния ни език, след като в неговата структура членната форма е една – особено при положение че няма български диалект, в който да съществуват едновременно две членни форми, разпределени синтактично. Освен това правилото е само писмено, формално, а изговорът отдавна е съобразен единствено с кратката форма. А опората в традицията – визира се възрожденското и следосвобожденското определяне на правилото в граматиките и други кодификационни документи – всъщност отразява затрудненията, колебанията и инерцията на българските книжовници и филолози.

Начините да се подмлади писмената норма биха били два. Единият кореспондира с първото предложение на Комисията от 1944 г.: свободен избор на една от формите – пълната или кратката. Според наблюдения с допусната дублетност при глаголите от типа *участвувам/участвам, съдействувам/съдействам* и под. и при числителните от типа *единадесет/единайсет, двадесет/двайсет* в правописния речник от 1983 г.¹¹ и според скромни прогнози би могло да се предположи, че за кратко време пълната членна форма ще се изостави. Този етап може да се прескочи и направо да се кодифицира кратката форма въз основа на преобладаващите „грешки“ в писмените текстове.

От друга страна обаче, писменото отбелязване на кратката форма единствено с буква **а** крие друг проблем особено ако ударението пада върху членната форма¹². Трудно и ненужно е да се обяснява на ученици и студенти, включително чуждестранни, че зад нея се крие вокалът [ъ]. Ако се кодифицира само пълната членна форма **-ът**, то буквата **ъ** ще отговаря на приетото записване на фонемата [ъ] с тази уговорка, че изговорът на крайното **т** би могъл да е факултативен. Може би и основанията на онези възрожденци, приели само член **-ътъ**, са били такива. Неизговарянето на крайното **т** в устната реч е срещано явление¹³ и навярно именно то, както и малкото думи и форми с краен звук [ъ]¹⁴ са били едно от основанията да се „затвори“ звукът с буквата **т**, ако и тя да не се е изговаряла още преди повече от век и половина от повечето носители на българския език. Освен това наличието на съгласната [т] в изписването на членната форма при имената от мъжки род има и системно значение – тя я „свързва“ с членните форми за имената от женски и среден род, както и с членуваните имена в множествено число, обединявайки ги етимологично.

Каквото и решение да се вземе, промяната в правописа на членната форма – защото тя е една – при имената от мъжки род е назряла и приканва кодификаторите на съвременния български книжовен език за сериозен, хладнокръвен и мъдър размисъл, който да доведе до адекватно решение на кризата с предизвестен край: избор на такъв начин за писменото ѝ означаване, който да сложи край на напълно изкуствено създаденото несъответствие между правопис и правоговор.

БЕЛЕЖКИ / NOTES

¹ Вж. например статията „Долу пълнияТ член! Не, глупава е“ от В. Найденов във в. „24 часа“ от 29.11.2009 г., както и многото дискусии в различни филологически форуми.

² Съвсем различен е въпросът кои книжовници с конкретната си писмена практика подкрепят и кои не подкрепят една или друга граматика (ако се водят от някаква граматика) при избора на членни форми. Този въпрос остава встрани от настоящото изложение.

³ Без да се смята неоригиналното *Руководство на Славенноболгарская граматика* от о. Неофит Бозвели и Ем. Васкидович, в което категорията определителният член, „не е обект на разсъждение“. В нея „липсва противопоставяне по линията определено/неопределено, което дава основание да се мисли, че тези категории са все още неясни за авторите“ (Вълчев/Valchev 2008: 94–95).

⁴ Макар и да не издават граматика, Л. Карвелов и проф. М. Дринов са създатели на езиково-правописни модели и в тази си роля с нарочни текстове, публикувани във вестници и списания, а и с практиката си въздействат върху формирането на представата за облика на членната форма при имената от/в м.р. ед.ч.

⁵ Наречени от Б. Вълчев „алтернативни“ (Вълчев/Valchev 2008: 274).

⁶ На практика т.нар. падежи (имат се предвид косвените) във възрожденските граматика представят второстепенните части на изречението.

⁷ Това е рецензията „Бележи връх Граматиката за новобългарския език“, Македония, II, 24, 11 май 1868.

⁸ Вж. напр. студията „Българско склонение“ от 1954 г. (Теодоров-Балан/Teodorov-Balan 1954).

⁹ Според Наредбата закон правилото гласи, че освен имената, които служат в изречението като подлог, с пълна членна форма се членува и сказуемното определение. Тази неточност (сказуемното определение – вероятно към подлога, не може да се членува въобще) дълги години не се коригира в учебната литература.

¹⁰ Така например през 1980 г. проф. И. Дуриданов отбелязва: „Необяснимо е защо толкова време след реформата от 1945 г. и след Националната конференция по проблемите на българския правопис през 1951 г. се задържа правописната норма за употребата на пълния и непълния член при съществителните имена от мъжки род, която отдавна не съществува в устната езикова практика (в зуза)“ (Дуриданов/Duridanov 1980: 29).

¹¹ Правописен речник на съвременния български книжовен език. София, Издателство на БАН, 1983.

¹² Става дума за твърдия вариант на членната форма, напр. [градà; светà; кл'учà] и под. При меките варианти, записвани с буква **я**, проблемът не стои с такава острота, тъй като само в няколко думи те носят ударението (*съня* и *деня*).

¹³ Например в небрежна разговорна реч не се произнася крайното **т** при някои числителни имена: [единàйсе, дванàйсе ... двàйсе, трèйсе].

¹⁴ Като се изключат глаголните форми за I л. ед.ч. в сегашно време за глаголите от I и II спрежение и някои редки турцизми от типа на *имамбаялдъ*, както и собствени имена като *Хакъ* и под.

ЛИТЕРАТУРА

Андрейчин 1982: *Андрейчин, Л. Иван Вазов. – В: Строители и ревнителни на родния език. Пантеон.* София, Наука и изкуство, с. 285–292.

Вълчев 2008: *Вълчев, Б. Възрожденските граматика на българския език.* София, УИ „Св. Климент Охридски“.

Георгиев 1980: *Георгиев, В. Значението на правописната реформа от 1945 г. – В: Проблеми на езиковата култура.* София, Наука и изкуство, 1980, с. 31–35.

- Дуриданов 1980: *Дуриданов, И.* Общото езиковедие и проблемите на езиковото строителство. – В: *Проблеми на езиковата култура*. София, Наука и изкуство, 1980, с. 16–30.
- Иванова 2017: *Иванова, Д.* История на новобългарския книжовен език. Второ допълнено и преработено издание. Пловдив, УИ „Паисий Хилендарски“.
- Николова 2011: *Николова, Н.* Кодификацията на новобългарския книжовен език: авторитарна или неавторитарна интервенция в езика. – В: *Власт и кодификация*. Пловдив, УИ „Паисий Хилендарски“, с. 218–229.
- Русинов 1985: *Русинов, Р.* История на българския правопис. София, Наука и изкуство.
- Теодоров-Балан 1954: *Теодоров-Балан, Ал.* Българско склонение. – Български език, 1954, кн. 1, с. 40–61.

REFERENCES

- Andreychin 1982: *Andreychin, L.* Ivan Vazov. – In: *Stroiteli i revniteli na rodniya ezik. Panteon*. Sofia: Nauka i izkustvo, 285–292.
- Duridanov 1980: *Duridanov, I.* Obshtoto ezikoznanie i problemite na ezikovoto stroitelstvo [General Linguistics and the Problems of Language Construction]. – In: *Problemi na ezikovata kultura*. Sofia, Nauka i izkustvo, 16–30.
- Georgiev 1980: *Georgiev, V.* Znachenieto na pravopisnata reforma ot 1945 g. [The Importance of Spelling Reform from 1945.]. – In: *Problemi na ezikovata kultura*. Sofia, Nauka i izkustvo, 31–35.
- Ivanova 2017: *Ivanova, D.* Istoriya na novobalgarskiya knizhoven ezik. Vtoro dopalнено i preraboteno izdanie [History of the New Bulgarian Literary Language. Second edited and revised edition]. Plovdiv, UI Paisiy Hilendarski.
- Nikolova 2011: *Nikolova, N.* Kodifikatsiyata na novobalgarskiya knizhoven ezik: avtoritarna ili neavtoritarna interventsia v ezika [The codification of the New Bulgarian Literary Language: Authoritarian or Non-authoritarian Intervention in the Language]. – In: *Vlast i kodifikatsiya*. Plovdiv, UI Paisiy Hilendarski, 218–229.
- Rusinov 1985: *Rusinov, R.* Istoriya na balgarskiya pravopis [History of the Bulgarian spelling]. Sofia, Nauka i izkustvo.
- Teodorov-Balan 1954: *Teodorov-Balan, Al.* Balgarsko sklonenie [Bulgarian Declension]. – *Balgarski ezik*, кн. 1, 40–61.
- Valchev 2008: *Valchev, B.* Vazrozhdenskite gramatiki na balgarskia ezik. [Renaissance Grammars of the Bulgarian Language.] Sofia, UI Sv. Kliment Ohridski.

РЕЗЮМЕ

Изложението третира един наболял кодификационен проблем: писменото отбелязване на членната форма на имената от мъжки род в единствено число. За да се изясни логиката на кодификацията ѝ, се проследява историята на създаването ѝ в граматичните трудове от Възраждането, прави се опит да се установят основанията за избора на две форми – дълга и кратка. Наблюдава се съдбата ѝ след Въз-

раждането от първия проект за български правопис през 1892 г. до наши дни. Разсъждава се върху възможните решения за осъвременяване на писменото фиксиране на членната форма в съгласие с традициите и принципите за кодификация на писмените норми в българския книжовен език.

Ключови думи: членни форми на имената от мъжки род в единствено число, падеж, пълен и кратък член, падежно правило, синтактично правило

✉ *Проф. д-р Надка Николова*, Катедра по български език
Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“
ул. Университетска 115, 9712, Шумен, България

✉ *Prof. Nadka Nikolova, PhD*, Bulgarian Studies Department
Konstantin Preslavsky University of Shumen
115 Universitetska Street, Shumen 9712, Bulgaria